

1 Onderzoekende houding en onderzoekend handelen

Goede samenwerking vraagt om een onderzoekende houding. Als je met een groep aan een opdracht werkt, dan komt het de kwaliteit van de samenwerking ten goede als voor iedereen duidelijk is wat de opdracht is en welk doel er wordt nagestreefd. Een onderzoekende houding helpt bij het SMART formuleren van het doel en het stellen van kritische vragen onderweg. Een onderzoekende houding brengt feiten in het gesprek en verandert het probleem in een uitdaging waarvan de groep kan leren.

Werkvorm

Volgens Bruggink en Harinck wordt een onderzoekende houding gekenmerkt door negen elementen (Bruggink & Harinck, 2012). Deze elementen zijn omgezet naar onderstaand hulpmiddel. Hiermee kunnen we vaststellen of er in een groep sprake is van een onderzoekende houding. Per element kan de onderzoekende houding van de groep worden gescoord.

Element	niet	enigszins	redelijk	sterk
1. Nieuwsgierigheid: de groepsleden willen dingen weten, vragen zich dingen af				
2. Open houding: de groepsleden onderzoeken hun eigen vooronderstellingen, kunnen hun oordeel uitstellen				
3. Kritisch zijn: de groepsleden stellen kritische vragen, trekken zaken in twijfel, vragen naar verantwoording				
4. Willen begrijpen: de groepsleden willen tot inzicht komen, dingen doorgronden				
5. Bereid-zijn tot perspectiefwisseling: de groepsleden kunnen zich verplaatsen in standpunten en uitgangspunten van anderen				
6. Distantie nemen van routines: de groepsleden stellen vraagtekens bij het vanzelfsprekende, durven gebaande paden te verlaten en een eigen richting te kiezen				

7. Gerichtheid op bronnen: de groepsleden willen voortbouwen op eerdere opvattingen en ideeën				
8. Gerichtheid op zeker willen weten: de groepsleden willen goede bronnen gebruiken en nauwkeurig zijn				
9. Willen delen met anderen: de groepsleden willen sparren met anderen en onderdeel zijn van leergemeenschappen				

Van der Steen en Peters (Van der Steen & Peters, 2014) stellen dat een onderzoekende houding onvoldoende is en dat het juist ook gaat om onderzoekend handelen. Een onderzoekende houding is een voorwaarde voor onderzoekend handelen, maar in het laatste geval wordt de houding vertaald in acties in de eigen praktijk. Onderzoekend handelen is geen onderzoek dat naast de praktijk wordt uitgevoerd, maar een middel om de eigen praktijk beter te begrijpen en te verbeteren. Als deelnemer aan deze praktijk voer je systematisch onderzoek uit naar de als gevolg van een onderzoekende houding bij hem/haar ontstane vragen. Deze vragen beantwoord je met behulp van systematische onderzoeksactiviteiten in de eigen praktijk. Hierbij kun je denken aan enquêtes, observaties, inventarisaties in de groep, groeps gesprekken, etc.

In alle sectoren geldt dat goede samenwerking niet alleen vraagt om een onderzoekende houding, maar ook om onderzoekend handelen in de eigen praktijk.

Samenvattend, als we willen vaststellen of een samenwerking wordt gedreven door een onderzoekende houding, dan kunnen we de negen elementen van Bruggink en Harinck nalopen, aangevuld door de vraag of de onderzoekende houding in de groep ook leidt tot daadwerkelijk onderzoekend handelen.

Bronnen:

Bruggink, M., & Harinck, F. (2012). De onderzoekende houding van leraren: wat wordt daaronder verstaan? *Tijdschrift voor Lerarenopleiders*, 28(3), 46-53. Geraadpleegd op 26 mei 2021 van <https://kernvakckv.nl/ckv-schoolbreed/ckv-havovwo/de-onderzoekende-houding-.pdf>

Steen, van der J. en Peters, M. (2014). *Onderzoekend handelen in de dagelijkse praktijk van leraren en docenten*. *Tijdschrift voor Lerarenopleiders* 35(1), 71, 83. Geraadpleegd op 25 mei 2021 van https://www.researchgate.net/publication/261508027_Onderzoekend_handelen_in_de_dagelijkse_praktijk_van_leraren_en_docenten/link/0c9605346aef37c401000000/download